

den. Manden kommer maaske til at arbejde langt borte fra Hjemmet, ja, tvinges maaske til helt at flytte fra det Sted, hvor han tidligere har boet.

Mange er maaske tilbøjelige til at tro, at Krigens Afslutning vil betyde en Bedring af dette Forhold, saa at vi kan vente at faa en betydelig Nedgang i Arbejdsløsheden. Jeg er ikke sikker derpaa. Man kan nemlig ikke lade ude af Betragtning, at vor Industri i høj Grad mangler Raastoffer og Kraftmidler. Vi har ingen Kul, og vi har ikke de nødvendige Raastoffer til Industrien; i hvert Fald er Hovedparten af vor Industri henvist til at skaffe sig Forsyninger udefra. Efterhaanden som Produktionen i andre Lande øges, vil naturligvis Muligheden være til Stede for at opnaa de nødvendige Raastoffer dér. Men det er ikke sikkert, at vi kan faa dem her til Landet til saadanne Priser, at vor Industri er i Stand til at konkurrere som hidtil, og det er i hvert Fald ikke sikkert, tværtimod er det i høj Grad tvivlsomt, om vor Industri kan bryde sig nye Baner, hvorved den arbejdsløse Hær kan finde Beskæftigelse. Alene af den Grund er det nødvendigt, at vi drager Omsorg for, at den opvoksende Ungdom paa Landet kan finde lønnende Beskæftigelse i Landbrugets Tjeneste.

Vi kan modarbejde Arbejdsløsheden ved Indskrænkning af Arbejdstiden, og jeg haaber, at den høje Rigsdag vil stille sig velvilligt til det Forslag, der er fremsat herom, at man vil stille sig forstaaende overfor Arbejdernes Krav om, at der ikke arbejdes unødigt længe i de forskellige Grene af vore industrielle Virksomheder. Og der er da en særlig Grund til at gøre det, naar der er Arbejdskraft nok for Haanden. Der er dog noget urimeligt i, at mange Arbejdere forgæves leder efter Beskæftigelse, medens andre tvinges til at arbejde længere, end deres Sundhed taa-ler. Men nogen gennemgribende Forandring i Arbejdsløshedsforholdet sker der ikke ved en Nedsættelse af Arbejdstiden, skønt noget vil det hjælpe. Vi kan desuden hjælpe paa Arbejdsløsheden ved Iværksættelsen af ekstraordinære Arbejder, som dog i de fleste Tilfælde kun indirekte er produktive; men Erfaringen nu under Krigen har lært os, hvor overordentlig lidt det i Virkeligheden betyder, at man iværksætter Arbejder paa ekstraordinær Vis. I Længden lader det sig ikke gøre at holde Arbejdsløsheden nede derved; man maa ty til andre Midler. Man maa gøre de yderste Forsøg paa at udrede, om der ikke er Mulighed for at

aaabne nye Baner for det produktive Arbejde, thi det er til syvende og sidst det, der skal bringe os varig Hjælp. Vi bør selvfølgelig i videst mulig Grad støtte Handelen saaledes, at de flest mulige af vore unge Mænd kan finde Beskæftigelse navnlig ved oversøisk Handel, saa de kan drage ud og benytte sig af Mulighederne i fremmede Lande, og vi bør støtte vor Søfart, der ogsaa tager Sigte paa at lade Landet tilflyde Værdier udefra. Ligeledes bør vi opbølge vort Fiskeri. Mange flere kunde sikkert finde lønnende Beskæftigelse ved Fiskeriet, hvis alt var tilrettelagt saaledes, at alle Chancer kunde blive udnyttet. Det maa vi mere end hidtil have vor Opmærksomhed henvendt paa. Og særlig bør vi ogsaa støtte Haandværk og Industri. Heller ikke fra Landbrugets Side bør man se skævt til den opvoksende Industri her i Landet, thi det er indlysende, at naar Landbruget ikke er i Stand til at beskæftige sin egen Ungdom, er det nødvendigt at have en Industri i Byerne, hvortil Landets Ungdom kan ty hen.

Jeg tror imidlertid ikke, det lader sig gøre ved Støtte fra Statens Side til Haandværk og Industri fortsat at sikre den ledig blivende Arbejdskraft paa Landet Beskæftigelse. Vi maa vende os til vort Hovederhverv, Landbruget, og prøve paa, om det ikke er muligt at bevare Ungdommen paa Landet, prøve paa, om det ikke er muligt at bryde nye Baner for Landbrugserhvervet. Ganske vist lider vort Landbrug af til Dels den samme Svaghed som Industri og Haandværk, Landbruget mangler Raastoffer, og det har i høj Grad vist sig, vel mere end Landbrugets Mænd hidtil har tænkt sig, at Landbruget aldeles ikke er i Stand til at klare sig ved egen Hjælp. Landbruget mangler Gødningsstoffer og Foderstoffer, og uden at faa tilført Gødningsstoffer og Foderstoffer udefra vil vort Landbrug ikke som hidtil kunne blive det bærende Erhverv. Gødningsstoffer udefra faar vi nok efterhaanden i tilstrækkelig Mængde, om end maaske til Priser, der ligger højere, end vi hidtil har maattet regne med, og vi faar vel ogsaa nok, efterhaanden som Verdensproduktionen kommer i normal Gænge igen, de nødvendige Foderstoffer, men det er dog indlysende, at dersom det danske Landbrug kan spare paa Indførsel af Foderstoffer og forøge sin egen Produktion deraf, er det en national Gevinst, derfor bør ethvert Mittel til at forøge Landbrugsproduktionen anvendes. Vi bør i videst muligt Omfang drage Omsorg for, at Landbrugernes egne